

Motion till riksdagen 2021/22:4538

av Johan Forssell m.fl. (M)

med anledning av prop. 2021/22:194 Ett modernare straffrättsligt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straffskalor för hemfridsbrott och olaga intrång, inklusive de grova brotten, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i propositionen Ett modernare straffrättsligt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång lämnat förslag på moderniseringar och förstärkningar av hemfridsbrottet och olaga intrång. Det är förvisso välkommet att det numera går att dömas till fängelse för hemfridsbrott och olaga intrång av normalgraden, men de straffskärpningar som regeringen föreslår är inte tillräckligt långtgående för att stå i proportion till den kränkning av äganderätten som de nämnda brotten utgör. Ens hem och ens egendom är för de allra flesta något som man dels känner sig trygg i, dels vårdar och håller kärt. När obehöriga personer gör intrång i ens hem eller på annan egendom påverkar detta tryggheten. Många som blivit utsatta för den typen av brottslighet vittnar om känslan att inte längre känna sig trygg i sitt eget hem. Den svåra integritetskränkning som detta innebär måste avspeglas i straffskalorna. Regeringens förslag lämnar här mer att önska. Moderaterna anser att straffskalan för hemfridsbrott och olaga intrång av normalgraden bör ha ett maxstraff på två års fängelse. Därtill bör grovt hemfridsbrott och grovt olaga intrång ha en straffskala på ett till fyra års fängelse. Det ska samtidigt understrykas att hemfridsbrottet är ett allvarigare brott än olaga intrång och detta måste avspeglas i utdömda straff.

Människor har rätt till kroppslig integritet och till sin egendom. Att man har en rättighet innebär att man får hävda den mot andra som vill kränka rättigheten. Man ska

inte behöva tåla att man utsätts för våld eller andra allvarliga kränkningar. Därför finns det en laglig rätt till självförsvar.

Enligt brottsbalken har man rätt till nödvärn mot brottsliga angrepp. På papperet framstår rätten till nödvärn som mycket generös (man får använda ”icke uppenbart oförsvarligt” våld för att försvara sig). I dag tolkas dock nödvärnsrätten ganska strängt mot den nödvärnsberättigade. Detta innebär att den som utsätts för ett potentiellt dödligt angrepp som lagen ser ut i dag har en principiell skyldighet att fly snarare än att sätta sig till motvärn, om alternativet är att riskera att utsätta angriparen för livsfara. Det gäller trots att det ofta kan vara förenat med stora risker att försöka fly och vara ett mycket mindre riskabelt alternativ att försvara sig. Det är inte rimligt eller rättvist att man ska behöva utsätta sig för fara, eller vara rädd för att göra fel och själv dömas till fängelse, när man försvarar sig mot ett angrepp. Mot denna bakgrund vill Moderaterna att det görs en översyn av nödvärnsrätten med målet att den ska utvidgas.

I den aktuella propositionen berörs nödvärnsrätten eftersom Lagrådet uppmärksammade att regeringen saknade en analys av det faktum att den föreslagna lagtexten inte korresponderar med ordalydelsen av nödvärnsrätten. Lagrådet frågade i sitt yttrande om rätten till nödvärn i hemfridsbrottsituationer påverkas av den föreslagna lagstiftningen och om det kommer att finnas en rätt till nödvärn mot den som olovligen stannar kvar i en trädgård eller på annan liknande plats. Regeringen menar i sin proposition att så inte är fallet (s. 19).

Moderaterna tycker att det är olyckligt att regeringens politik innebär att den som bor ensligt och blir uppsökt och angripen i sitt hem är tvungen att fly ut genom bakdörren, trots att det finns skäl att tro att han då kan överfallas av angriparna. Moderaterna tycker att han ska få stanna och försvara sig på det sätt som krävs för att inte riskera att skadas. Man ska inte behöva invänta ett överfall innan man själv får ta till nödvärn för att försvara sig mot inkräktare. Mot denna bakgrund vill Moderaterna att nödvärnsrätten utvidgas.

Johan Forssell (M)

Louise Meijer (M)

Ellen Juntti (M)

Mikael Damsgaard (M)

Sten Bergheden (M)